

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 0612

DOM
2010-05-14
Stockholm

Mål nr
M 7411-09

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, miljödomstolen, dom 2009-08-28 i mål nr M 1949-08, se bilaga A

KLAGANDE

Stefan Widén AB, 556651-9715
Vikingsbergsvägen 32
214 74 Malmö

Ombud: Advokaten Nils Ryrberg
Advokatfirman Åberg & Co AB
Box 16295
103 25 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 Umeå

SAKEN

Tillstånd att anlägga och driva en vindkraftanläggning inom fastigheten Umeå Hörneå
8:455

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens dom och upphäver villkoret 11 i länsstyrelsens beslut.

Dok.Id 887736

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Stefan Widén AB (bolaget) har yrkat att Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens dom på så sätt att villkor 11 utgår.

Länsstyrelsen har vidhållit sin inställning att villkor 11 ska kvarstå med samma formulering men med den ändringen att villkoret inte ska gälla för Gråbolandet (området kallas Gråberglandet i miljödomstolens dom; här används beteckningen Gråbolandet). Riktvärdet för hela dygnet får alltså inte överskrida ekvivalent ljudnivå om 35 dB(A) vid fritidsbebyggelsen söder och öster om vindkraftsanläggningen.

UTREDNINGEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört i huvudsak följande. Umeå kommun har i samband med antagandet av två detaljplaner för vindkraftsutbyggnaden fastställt skyddszoner avseende buller från vindkraftverken. Dessa skyddszoner stämmer väl överens med de ljudberäkningar som har redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Enligt detaljplanen är merparten av det som benämns som "rekreationsområde" vid Gråbolandet beläget utanför skyddszonen. Ungefär en tredjedel av området är beläget inom den skyddszon där ljudet från vindkraftverken får överstiga 35 dB(A). Ingen del av rekreationsområdet är beläget inom skyddszonen för 40 dB(A). Naturvårdsverket har i sina anvisningar, Riktvärden för ljud från vindkraft 2009-04-21, hävdade att ljudet inte bör tillåtas överskrida 35 dB(A) i områden där ljudmiljön är av särskild kvalitet. Vidare anges att det ska röra sig om friluftsområden där inget påtagligt störande samhällsbuller från andra källor förekommer och att det bör framgå av kommunens översiktsplan att kommunen anser att området ska ha en sådan låg ljudnivå. I fråga om Gråbolandet har kommunen inte gjort ett sådant ställningstagande, tvärtom har kommunen genom antagna detaljplaner givit uttryck för att ljud från vindkraftverken ska få påverka förhållandena i det aktuella området. Villkoret riskerar bli orimligt inskränkande med tanke på att produktionen kan påverkas kraftigt. Vindkraftverken är för övrigt redan uppförda med stöd av ett tidigare tillstånd för de sex verken i söder. Villkoret kommer därtill att vara mycket svårhanterat ur kontroll- och tillsynssynpunkt eftersom området och begreppet "Gråbolandet" inte är entydigt definierat i geografiskt hänseende. Miljödomstolen har gjort bedömningen att Gråbolandet har sådana särskilda kvalitéer att en lägre ljudnivå bör föreskrivas. Mot bakgrund av att något yrkande om ett sådant villkor inte kvarstod i miljödomstolen saknade bolaget anledning att utveckla sin inställning i den delen. Miljödomstolen har helt bortsett från de driftbegränsningar villkoret skulle innebära och därmed inte gjort en avvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Det kan också ifrågasättas om miljödomstolen handlagt saken formellt riktigt när den aldrig gav bolaget tillfälle att utveckla sin talan i denna del. Den till följd av villkoret uteblivna produktionen av det vindkraftverk som är placerat närmast Gråbolandet kan uppgå till 2 000 kWh per timme.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande. De områden som kommunen pekat ut som fritidsbebyggelse bör tolkas som områden där tysthet förväntas vara en av kvaliteterna. Med Naturvårdsverkets och Boverkets rekommendationer som stöd och försiktighetsprincipen som grund menar länsstyrelsen att riktvärdet bör vara 35 dB(A)

i dessa områden för att undvika att etableringen utgör en störning för fritidsboende. För att inte inskränka den verksamhet som länsstyrelsen tidigare beviljat (beslut om de sex första verken) anser länsstyrelsen att det inte är skäligt att kräva att de strängare bullerkraven (35 dB(A)) ska gälla för Gråbolandet.

Naturvårdsverket har anfört i huvudsak följande. Tillåten ljudnivå såväl i friluftsområdet som utomhus vid bostäder bör begränsas till högst 40 dB(A). Villkor 11 därför bör ändras med avseende på detta. Det kan vara motiverat att begränsa buller till 35 dB(A) i områden för friluftsliv där en låg bullernivå utgör en särskild kvalitet och naturliga ljud dominerar. Av kommunens översiktsplan framgår inte att det aktuella friluftsområdet Gråbolandet är ett område där låga ljudnivåer är en sådan särskild kvalitet. Genom de antagna detaljplanerna har kommunen inte heller givit någon antydning om att låga ljudnivåer skulle vara särskilt viktiga för friluftsområdet. Naturvårdsverket anser till skillnad från miljödomstolen att 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå är ett rimligt krav. Enbart det förhållandet att ett område används som fritidsområde är inte tillräckligt för att karaktärisera det som ett område med sådana kvaliteter att ett värde lägre än 40 dB(A) är motiverat.

Umeå kommun har anfört i huvudsak följande. Kommunen har inte i någon av de två fördjupade översiktsplanerna som berör området angett att platsen för vindkraftverken eller dess omgivning är avsatt för friluftsliv och således utgör ett område som ska ha särskilt låg ljudnivå. Kommunen har dock som regel hittills inte gjort den typen av överväganden i översiktsplaneringen. Lokaliseringen av vindkraftverken har prövats av kommunen genom detaljplan. Planen för de första sex verken antogs år 2003 och i en detaljplan år 2008 prövades lokaliseringen av de ytterligare fem verken. Av planhandlingarna framgår att ljudspridningen från vindkraftverken skulle kunna beröra Gråbolandet med nivåer över 35 dB(A). Lokaliseringen av samtliga verk är således prövad med kännedom om att friluftsområdet Gråbolandet skulle kunna bli utsatt för ljud från vindkraftverken som utan begränsningsåtgärder skulle kunna överstiga 35 dB(A). De ytterligare fem verken ligger norr om de första och således längre bort från Gråbolandet. Ljudbilden vid Gråbolandet torde därför i allt väsentligt domineras av ljud från de sex närmaste verken för vilka tillstånd redan lämnats utan krav på strängare bullernivåer. De fem nya verkens bidrag till ljudbilden torde inte vara särskilt stort även om de medfört att 35dB(A)-kurvan förskjutits på något längre avstånd från verken jämfört med beräkningen för enbart de första sex verken. Mot bakgrund härav anser kommunen att det inte är skäligt att i nuläget föreskriva det strängare bullerkravet på 35 dB(A) för Gråbolandet, som kan anses vara tillräckligt väl avgränsat geografiskt genom att rekreativområdet märkts ut i den fördjupade översiktsplanen för Hörnefors.

Miljööverdomstolen har hållit syn vid vindkraftverken och i Gråbolandet.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Som parterna har utfört sin talan här är frågan endast om villkoret 11 i den utformning som villkoret fått vid miljödomstolen ska stå kvar eller inte. Länsstyrelsen har visserligen ansett att villkoret bör gälla vid fritidsbebyggelsen söder och öster om etableringsområdet, men inte för friluftsområdet Gråbolandet som sådant. Länsstyrelsen har emellertid inte överklagat miljödomstolens dom, och det enda

yrkande som Miljööverdomstolen har att pröva är därför bolagets yrkande om upphävande.

Såvitt gäller Gråbolandet är alla de som har yttrat sig i målet ense om att det inte kan anses rimligt att ställa upp en så låg bullergräns som 35 dB(A) för området. Miljööverdomstolen delar den bedömningen. Ingen av parterna har begärt att villkoret ska stå kvar men med en högre bullergräns, och mot bakgrund av det bullervillkor (villkor 12) som gäller för den närliggande bebyggelsen kan det inte heller anses nödvändigt att bibehålla ett särskilt villkor för friluftsområdet Gråbolandet.

Miljööverdomstolen finner således att bolagets yrkande ska bifallas.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Dirke, referent, Roger Wikström och Ulla Bergendal samt miljørådet Rolf Svedberg.

Föredragande har varit Karin Hultman.

UMEÅ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2009-08-28
meddelad i
Umeå

Mål nr M 1949-08

KLAGANDE

1. Stefan Widén AB, 556651-9715, Vikingsbergsvägen 32, 214 74 Malmö
Ombud: Advokat Nils Ryrberg, Advokatfirman Åberg & Co AB, Box 16295
103 25 Stockholm

2. Birgith Rhenberg, Häradshövdingegatan 28, 903 31 Umeå

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län, 901 86 Umeå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län den 22 augusti 2008 i ärende nr
551-1839-2008, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd att anlägga och driva en vindkraftanläggning inom fastigheten Umeå
Hörneå 8:455

DOMSLUT

Miljödomstolen avvisar Birgith Rhenbergs överklagande.

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet på så sätt att villkor 11 och 12 i
tillståndet får följande lydelse.

11. Ljud från vindkraftverken får under hela dygnet som riktvärde inte överskrida
ekvivalent ljudnivå om 35 dB(A) utomhus vid friluftsområdet Gråberglandet.

12. Ljud från vindkraftverken får under hela dygnet som riktvärde inte överskrida
ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

Dok.Id 94919

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: miljodomsstolen.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västerbottens län lämnade genom det överklagade beslutet Stefan Widén AB tillstånd att uppföra och driva totalt elva vindkraftverk, med en högsta totalhöjd om 150 meter, inom område på fastigheten Umeå Hörneå 8:455. Tillståndet omfattar dels uppförande av fem nya vindkraftverk på den aktuella fastigheten, dels sex redan tillståndsgivna verk på samma fastighet. Vidare meddelades ett antal villkor för verksamheten. Av villkor 11 i tillståndet följer att ljud från vindkraftverken under hela dygnet som riktvärde inte får överskrida ekvivalent ljudnivå om 35 dB(A) utomhus vid fritidsbebyggelse söder och öster om etableringsområdet eller vid friluftsområdet Gråbolandet.

I beslutet har förordnats att tidigare meddelat tillstånd 2003-04-25 till uppförande och drift av sex vindkraftverk inom fastigheten Umeå Hörneå 8:455, upphör att gälla när nu lämnat tillstånd vinner laga kraft.

YRKANDEN M.M.

Stefan Widén AB har yrkat att miljödomstolen ska ändra det överklagade beslutet på så sätt att villkor 11 utgår.

Birgith Rhenberg har yrkat att miljödomstolen ska ändra det överklagade beslutet på så sätt att tillstånd till den ansökta verksamheten inte medges.

Länsstyrelsen har motsatt sig Stefan Widén AB:s yrkande men medgett att villkor 11 justeras så att villkoret endast omfattar fritidsbebyggelse söder och öster om etableringsområdet, och således inte friluftsområdet Gråbolandet. Länsstyrelsen har vidare motsatt sig Birgith Rhenbergs yrkande.

Stefan Widén AB har motsatt sig Birgith Rhenbergs yrkande.

Birgith Rhenberg har beretts tillfälle att ange på vilket sätt hon anser sig berörd av det överklagade beslutet, men har inte avhörtts.

UTVECKLANDE AV TALAN**Stefan Widén AB**

Stefan Widén AB (bolaget) har föreslagit ett villkor enligt vilket den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostads- eller fritidsbebyggelse inte ska få överskrida 40 dB(A). Detta förslag till villkor grundas på de av Naturvårdsverket föreslagna bestämmelserna om riktvärden. Länsstyrelsens beslut såvitt avser villkor 11 synes grundas på det förslag till riktvärde som tidigare figurerat men inte återspeglar Naturvårdsverkets aktuella inställning. I remissversionen av Naturvårdsverkets handbok har föreslagits att riktvärdet ska vara 40 dB(A) vid ”bostäder för permanent boende och fritidshus”. I nästa steg föreslås att ett lägre riktvärde ska gälla för ”friluftsområden där låg bullernivå utgör en särskild kvalitet”. I redan gällande allmänna råd om buller definieras friluftsområde enligt följande: ”Med friluftsområde avses område i översiktsplan för det rörliga friluftslivet eller andra områden som nyttjas mer frekvent för friluftsliv där naturupplevelsen är en viktig faktor och där bullernivån är låg och inga andra störande aktiviteter förekommer som t.ex. större trafikleder, motorsportbanor, fritidsbåtstrafik eller skoterleder.”

Miljööverdomstolen har i ett vägledande avgörande (se Miljööverdomstolens dom 2006-02-03 i mål M 1265-05) berört frågan om vilka ljudnivåer som ska gälla för fritidsfastigheter och funnit att 40 dB(A) ska gälla som riktvärde trots sakägarnas yrkande att 35 dB(A) skulle gälla som maxvärde. I domskälen anges att en låg bullernivå ska eftersträvas där den utgör en särskild kvalitet. Den omständigheten att det är ett område där man vistas på sin fritid är inte tillräcklig, utan området ska ha särskilda kvaliteter ur bullersynpunkt. Detta gäller inte för det nu aktuella fritids- husområdet. Av definitionen av friluftsområde och Naturvårdsverkets förslag framgår att fritidsbebyggelse och planlagt friluftsområde är två olika företeelser som inte ska blandas samman när villkor meddelas och bolaget finner inget stöd för att det öster om verksamhetsområdet belägna fritidshusområdet i planhänseende är att anse som ett friluftsområde.

Ljudberäkningarna grundar sig på att vinden blåser åt "alla håll" varför den beskrivna ljudutbredningen är mycket konservativt bedömd. När vinden blåser mot fritidsbebyggelsen kommer ljudet att i stor omfattning maskeras av vindens interaktion med havsvatten, träd och annan vegetation. Dessa naturliga ljudkällor kommer med all sannolikhet att dölja ljudet från vindkraftverken. Detta talar till och med för att ett högre riktvärde skulle kunna tolereras i detta fall. Vidare kan framhållas områdets närhet till Botniabanan och att ljud kommer att alstras av tågtrafiken. Även ljudet från tågtrafiken kommer att maskera det jämförelsevis svaga ljudet från vindkraftverken.

Bolaget uppför för närvarande de sex tidigare tillståndsgivna verken med stöd av det tillstånd som meddelades av länsstyrelsen den 25 april 2003 och den tidigare fastställda detaljplanen för vindkraftparken. I vare sig denna detaljplan eller länsstyrelsens tidigare beslut har villkor om ljudet från anläggningarna tagits in i syfte att minska ljudet i Gråbolandet och ljudet från dessa kraftverk kommer med sannolikhet inte att klara ett bullervillkor om 35 dB(A). Detta kan medföra att ansökan såvitt avser dessa sex verk återkallas vilket skulle innebära att det nya tillståndet endast skulle avse de tillkommande fem verken och olika villkor gälla för de två grupperna. I miljökonsekvensbeskrivningen för detaljplanen som omfattar de sex vindkraftverken har för övrigt tydligt redovisats att ljudnivåer som överstiger 35 dB(A) kommer att kunna förekomma inom planområdet. Med beaktande av den hänvisning till Boverkets handbok som länsstyrelsen gör ska framhållas att även Boverket tar upp maskeringseffekten. Ljuden från såväl naturliga källor som havsbrus, vågskvalp och sus från vegetation som samhällsbuller från trafik kommer här att maskera ljudet från vindkraftverken.

Birgith Rhenberg

Bolaget brister i sin ansökan för vindkraftverken placerade på fastigheten Hörneå 8:455 och lokaliseringen är olämplig. Någon fullständig lokaliseringstudering, som ska ligga till grund för ansökan och val av plats, har inte utförts. Lokaliseringstuderingen håller inte den kvalitet som kan förväntas och visar inte med säkerhet att vald plats är bäst lämpad för vindkraft. Att bolaget söker utökning och ändring i utförande visar att den ursprungliga platsen inte funnits lämplig i den omfattning som det tidigare söktes tillstånd för.

Dessutom strider ansökan mot villkoren i detaljplanen och bygglovsansökan då dessa inte är överensstämmande med planerna. Trots det har byggnationer i full skala påbörjats. Anläggande av vägar, grävarbeten, uppförande av byggnationer (hus), förläggning av elkablar och fundamentsarbeten har påbörjats. Hon kräver att dessa arbeten avbryts till dess detaljplan och bygglov är klara. Tid för samråd, remiss och eventuell överklagan bör beaktas. Bolagets motivering till skyndsam handläggning av ärendet innebär en risk för att misstag kommer att begås.

Bolaget har brustit i samrådsförfarandet både för de första fem vindkraftverken och för de planerade ytterligare sex. Samrådsmöte har endast förekommit vid ett tidigt tillfälle och då med fel förutsättningar och bristfällig inbjudan. I fritidshusområdet finns ett kraftfullt motstånd och många synpunkter angående planerade vindkraftverk. Synpunkter har inte tagits i beaktande då samråd inte hållits i den omfattning som krävs. För tillkommande sex vindkraftverk har dessutom inget samråd hållits. De verk som tidigare prövats och erhållit tillstånd har prövats med en annan omfattning än den nu aktuella. Samråden för dessa verk kan inte anses gällande i detta fall och bör rimligen göras om. Informationen till de boende har varit mycket dålig. Vägbyggen, markarbeten och transporter har blockerat vägar och vållat andra störningar.

I media har debatt förekommit angående huruvida vindkraft producerad i norrland blir till överföringsförluster i det överbelastade stamnätet. Den produktionskapacitet som planeras i området har inte inriktning att förse lokala elabonnenter med elström. Den energi som aktuella verk kan komma att producera kommer inte att kunna nyttjas då den omvandlas i form av överföringsförluster. Hon anser det rimligt att sökanden kan visa att så inte är fallet innan tillstånd meddelas. Detta då det enligt hennes kännedom bör vara så utifrån miljöbalkens regler om hushållning.

Lokaliseringsområdet angivet i detaljplanen, med sex stycken verk inritade, är för litet. Avståndet mellan verken är endast ca 400 meter. Det rekommenderade avståndet för att erhålla optimal effekt utan att verken stör varandra är större, ofta sex gånger rotordiametern eller ännu mer. I detta fall skulle det betyda ett avstånd på minst $82 \times 6 = 492$ meter. Vindriktningen i området är i huvudsak sydlig. Verken är orienterade på rad i nord-sydlig ritning varför avståndet har särskilt stor betydelse. Totalhöjden på verken är höjd ytterligare till 150 meter utan att någon närmare analys av konsekvenser för detta utretts eller redovisats för berörda parter. Rimligen bör detta få konsekvenser för ljud, skuggningar och landskapsbild. Vidare kommer det t.ex. att krävas varningsljus för flygtrafiken på dessa verk. Hur påverkar blinkande varningsljus omgivande områden? Frågan bör utredas och samråd ske med berörda luftfartsmyndigheter innan byggnationerna påbörjas.

För att bygga och transportera dessa verk kommer det att krävas omfattande åtgärder i form av skogsavverkning, grävarbeten och sprängarbeten. De närboende har inte informerats om några sådana åtgärder. Transporter av schaktmassor, byggmateriel, betongbilar och av själva verket med trailerbil har inte presenterats i samråd. Det kan till och med vara så att den hantering av massor som planeras i sig är tillståndspliktig utan att tillstånd för detta söks. Detta ska ingå och redovisas som en del i prövningen.

I detaljplanen anges en planerad luftledning för 40 kW. I dagarna har byggnationer för ett större plåthus påbörjats vilket inte finns redovisat i några handlingar. Den markförlagda kabeln är i stort sett nergrävd och överfylld. Är konsekvenser för denna förändring hanterad och behövs inte koncessionstillstånd för detta? Även här brister bolaget i samrådsförfarandet. Med det ovan anförda som grund motsätter hon sig bestämt att bolaget lämnas det tillstånd som sökts.

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Stefan Widén AB:s talan

Länsstyrelsen sker skäl att acceptera ett högre riktvärde för buller i Gråbolandet än 35 dB(A). Bolaget har pekat på att villkor 11 innebär en skärpning i villkor för de tidigare tillståndsgivna sex verken och att det kan medföra att dessa sex verk återkallas från ansökan. Det vore olyckligt om en skärpning av villkoren för dessa verk försvårar hanteringen av driften av verken jämfört med vad som givits ramar för i tidigare tillstånd. Det vore också olämpligt att få en situation där de elva verken har olika villkor, både för verksamhetsutövaren och för tillsynsmyndigheten. De elva verken bör ses som en sammanhållen vindkraftspark och regleras med samma villkor. Länsstyrelsen vidhåller dock att villkoret på 35 dB(A) ska gälla som riktvärde för den detaljplanerade fritidsbebyggelsen som anges i villkoret. Detta stämmer också överens med villkoren i tidigare tillstånd för de sex verken. Länsstyrelsen grundar beslutet om att villkoret ska gälla på dels att Naturvårdsverket och Boverket rekommenderar att ett lägre värde än 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå bör gälla för buller från vindkraftverk i vissa områden, dels försiktighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Hur strängt Boverkets och Naturvårdsverkets riktlinjer för bullervillkor ska tolkas för denna typ av bebyggelse är en bedömningsfråga. Länsstyrelsen har bedömt att riktvärdet ska sättas till 35 dB(A).

En studie (Störningar från vindkraftverk: undersökning bland människor boende i närheten av vindkraftverk, Pedersen & Wayne, 2002) som gjorts vid avdelningen för miljömedicin, Göteborgs universitet, visar att andelen störda av buller ökade med stigande ljudnivå och att 20 procent upplevde sig som mycket störda vid ljudnivån 37,5-40 dB(A). Enligt studien var den aktivitet som stördes mest avkoppling utomhus. Att man upplevt störningar rapporterades också av de svarande i områden med ljudnivåer mellan 37,5 och 40,0 dB(A) när de sommardag sov med fönstret öppet. Av hänsyn till bland annat detta rekommenderar både Naturvårdsverket och Boverket att riktvärdet för buller från vindkraft ej bör överskrida 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

Däremot rekommenderar både Naturvårdsverket och Boverket att man i vissa områden, där ljudmiljön är särskilt viktig och där en bullerfri miljö eftersträvas, bör ha ett lägre riktvärde för den ekvivalenta ljudnivån från vindkraft. Rekommendationen är 35 dB(A). Exempel på sådana områden är enligt Naturvårdsverket områden i fjäll och skärgårdar. Boverket skriver i Vindkraftshandboken att vissa områden där ljudmiljön är särskilt viktig och naturliga ljud dominerar utgör sådana områden där lägre buller bör accepteras. Boverket utvecklar beskrivningen av sådana områden så att *"beroende på vilka aktiviteter inom friluftslivet vi ägnar oss åt uppfattar vi vindkraftverk på olika sätt. Som framgår under avsnittet om turism så uppfattas vindkraftverk som mer positiva vid t ex utförsäkring än vid fiske, vandring och*

turskidåkning. I områden där människor förväntar sig låga bullernivåer störs människor oftare än i andra områden. Utöver de friluftslivsområden som är av riksintresse (...) finns regionala och kommunala friluftslivsområden som har betydelse med hänsyn till friluftsliv och som "så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön" (MB 3 kap 6 §). Dessa områden kan vara mer eller mindre tydligt angivna i kommunernas översiktsplaner eller annat fysiskt planeringsmaterial."

Inom närområdet för den tänkta vindkraftsetableringen inom fastigheten Hörneå 8:455 ligger fritidsbostäder inom planlagt område för Sörmjölle by där planbestämmelserna beskriver området som fritidshusområde. Syftet med planen är att områdets fritidshuskaraktär ska bibehållas. Länsstyrelsen tolkar de områden som kommunen pekat ut som fritidsbebyggelse som områden där tysthet förväntas vara en av kvaliteterna. Med Naturvårdsverkets och Boverkets rekommendationer som stöd samt med försiktighetsprincipen som grund bör riktvärdet vara 35 dB(A) i dessa områden för att undvika att etableringen utgör en störning för fritidsboende samt för friluftslivet.

Birgith Rhenbergs talan

Länsstyrelsen anser att beslutet inte strider mot kommunens gällande planer eller de planer som under prövningen och beslutet fortfarande var under utarbetande. Detaljplan för hela parken med elva vindkraftverk antogs av kommunfullmäktige den 25 augusti 2008 och vann laga kraft den 24 september 2008. Länsstyrelsen har också remitterat ärendet till kommunen under hanteringen av ärendet och inte fått synpunkter som indikerat att ansökan stridit mot kommunens planer för området.

Samråd har hållits i den omfattning som krävs. Samrådsredogörelsen beskriver hur samråd gått till och i vilken omfattning närboende blivit särskilt kontaktade. Även allmänheten har fått tillfälle att yttra sig genom annonsering i ortspress.

Stefan Widén AB har genmält följande.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsens tillämpning är alltför sträng och saknar rättsligt stöd. Bolaget grundar sin inställning på de av Naturvårdsverket föreslagna riktvärdena som återspeglar samhällets syn på vad som ska gälla vid en rimlig avvägning mellan de motstående intressena. Gällande praxis visar att riktvärdet 40 dB(A) ska gälla generellt för de i målet aktuella vindkraftverken.

Redan vid framtagandet av det föreslagna riktvärdet 40 dB(A) utomhus, hade Naturvårdsverket noga övervägt konsekvenserna och beaktat de kunskaper som var kända. Den av länsstyrelsen angivna undersökningen var således känd och beaktad när detta riktvärde föreslogs under oktober 2006. I Naturvårdsverkets tidigare förslag (presenterat den 13 maj 2005) föreskrivs ett riktvärde om 35 dB(A) för "område som planlagts för fritidsbebyggelse". Detta togs bort och i det gällande förslaget har Naturvårdsverket reserverat det lägre bullervärdet för "friluftsområden enligt översiktsplan där låg bullernivå utgör en särskild kvalitet och naturliga ljud dominerar". I tillämpningsanvisningarna skrivs vidare att riktvärdena ska kunna justeras i båda riktningarna i de enskilda fallen om "särskilda skäl" föreligger.

Om bakgrundsljudet är lågt kan ett lägre riktvärde motiveras. Om ljudet från vindkraftverken maskeras genom ljud från naturliga ljudkällor (vågor vid havsstrand, vindens interaktion med vegetation och bebyggelse m.m.) kan ett högre värde motiveras. Något särskilt skäl att frånga riktvärdet föreligger inte i detta fall eftersom ljudet kommer att maskeras av de naturliga ljuden till vilket också kan läggas ljudet från de tåg som kommer att passera på Botniabanan omedelbart väster om vindkraftparken. Genom närheten till Botniabanan och väg E4 kan fritidshusområdet anses vara påverkat av buller från trafik av olika slag. Det framgår inte av vare sig översiktsplaner eller andra planer att fritidshusområdet har en ljudnivå som ska anses vara av särskild kvalitet.

I avgörandet från 2006, där vindkraftverk uppförda i Kalmarsund skulle resultera i att fritidsfastigheter belägna vid sundets strand kom innanför 40 dB(A)-kurvan, fann Miljööverdomstolen att detta värde skulle gälla som riktvärde. Förhållandena mellan den i detta mål aktuella fritidsbebyggelsen och fritidsbebyggelsen i den av Miljööverdomstolen prövade ansökan är helt jämförbara och även av detta skäl saknas stöd att frånga riktvärdet om 40 dB(A). Man får inte blanda samman områden för fritidsbebyggelse med friluftsområden. Det är endast för den senare kategorin av områden som det lägre riktvärdet ska vara utgångspunkt. Maskeringseffekter medför att det högre riktvärdet ska accepteras vid prövningen av den i målet aktuella anläggningen.

Den av länsstyrelsen åberopade studien från 2002 (Pedersen och Waye) ingår som ett delunderlag i en avhandling som författats av Eja Pedersen (Human response to wind turbine noise – Perception, annoyance and moderating factors, Göteborgs universitet 2007). Denna avhandling avsåg en undersökning av situationen för boende inom i huvudsak en kilometer från vindkraftverk. Av avhandlingen framgår bl.a. att de som såg vindkraftverken stördes mer av ljudet än de som inte såg dem. Den här aktuella vindkraftparken ligger i förhållande till bostadshusen på ett länge avstånd från vindkraftverken än i undersökningarna för avhandlingen. Skogsterrängen i området medför därtill att verkens synbarhet från bebyggelsen är begränsad och en rimlig slutsats är att ljud från verken kommer att uppfattas som mindre störande. Det är därför inte relevant att i detta sammanhang lägga utredningarna och avhandlingen till grund för ett villkor som kommer att kunna medföra ett avbräck i den miljövänliga energiproduktionen och därutöver skada verksamhetsutövaren ekonomiskt. Rimlighetsavvägningen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken medför, att det i praxis etablerade bullervillkoret ska gälla även här.

Birgith Rhenbergs talan

Bolaget har utrett och redovisat alternativa lokaliseringar men funnit att en utvidgning av den redan tillståndsgivna vindkraftparken medför ett minsta intrång samtidigt som förutsättningarna för en anslutning till elnätet är goda varigenom ledningsdragningarna och det intrång sådana förorsakar kan minimeras.

Verksamheten strider inte mot vare sig översiktsplan eller detaljplaner varför hinder mot ett tillstånd enligt miljöbalken inte föreligger utifrån rådande planförhållanden. Pågående anläggningsarbeten sker med stöd av meddelade bygglov. Tornen avviker från detaljplanen vad avser tornhöjden men i bygglovsprövningen har kommunen funnit att det rör sig om en mindre avvikelse och att den därmed kan godtas.

Samråd har genomförts på föreskrivet sätt genom kallelser i brev till alla boende i områdets närhet och genom annonsering riktad till myndigheter och allmänheten i övrigt. Framhållas bör att verksamheten inte bedömts medföra någon risk för betydande miljöpåverkan samtidigt som samrådet genomförts med en utökad krets.

Den energi som produceras kommer huvudsakligen att förbrukas i Umeåregionen. Umeå Energi kommer att överta vindkraftparken och leverera energi till sina kunder. I framtiden kommer att finnas ett kapacitetsproblem vid överföringen av energi till södra Sverige om inte Svenska Kraftnät bygger ut sin kapacitet. Det förhållandet påverkar dock inte situationen vad avser den i ansökan aktuella anläggningen.

Bolaget har ett tillstånd meddelat 2003 med stöd av vilket anläggningsarbeten påbörjats. Av tillståndet framgår att tillstånd lämnats till anslutningsledningar och transportvägar. Erforderliga tillstånd finns således. Anslutningen av områdets interna nät till befintligt nät ombesörjs av Umeå Energi genom det nätbolag som innehar områdeskoncessionen. Vägar, ledningar och transformatorstationer har för övrigt också beskrivits i miljökonsekvensbeskrivningarna till ansökningarna.

DOMSKÄL

Miljödomstolen har hållit syn i området. Därvid kunde konstateras att de sex tidigare tillståndsgivna verken uppförts men ännu inte driftsatts. Dessa sex verk är de sydligast belägna i etableringsområdet (nr 1-6 på karta, aktbilaga 28). Från den fastighet i öster som är belägen närmast etableringsområdet är tre av de sex uppförda verken delvis synliga. Från strandlinjen vid Kammarviken är inte något av de uppförda verken synliga. Från Birgith Rhenbergs fastighet, belägen söder om etableringsområdet, kan iakttas ett verk. Vid mätning av ekvivalent ljudnivå i Gråberglandet (i det överklagade beslutet benämnt Gråbolandet) uppmättes ca 32 dB(A).

Bolaget har vid synen uppgett att de uppförda verken är på 2 MW med ett källjud på 102,5 dB(A). De ytterligare fem verk som planeras att uppföras är av samma typ.

Birgith Rhenbergs talan

Beslut med tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva vindkraftverk får överklagas av den som är sakägare i förhållande till verksamheten. Som sakägare betraktas den som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet till följd av verksamheten, se prop. 1997/98:45, del 1, sid. 483 ff. Det krävs vidare att beslutet gått sakägaren emot.

Birgith Rhenberg äger fastigheten Umeå Hörneå 8:494 med adress Sikvägen 19 inom området Sandviken. Fastigheten är belägen söder om etableringsområdet och på ett avstånd av ca 1,2 km från den plats där närmast belägna vindkraftverk är uppfört med stöd av tidigare meddelat tillstånd. De nu planerade verken kommer att uppföras på längre avstånd från fastigheten än befintliga verk.

Den ekvivalenta ljudnivån vid bebyggelsen i Sandviken beräknas vid angivet källljud om 102,5 dB(A) vara under 35 dB(A). Bebyggelsen kommer genom sitt läge rakt söder om anläggningen inte heller att drabbas av någon skuggtid under året. Fastigheten ligger således utanför störningsområdena för buller och skuggutbredning. Birgith Rhenberg har inte anfört något i övrigt som är ägnat att ge henne ställning som sakägare i förhållande till verksamheten.

Vindkraftverken medför således inte någon störning för Birgith Rhenberg på ett sådant sätt att hon har rätt att överklaga länsstyrelsens tillståndsbeslut. Hennes överklagande ska därför avvisas.

Stefan Widén AB:s talan

Av 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken följer att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt andra stycket samma lagrum ska försiktighetsmått vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Buller är en sådan olägenhet som avses i bestämmelsen.

När det gäller ljud från vindkraftverk anser Naturvårdsverket, enligt vad som redovisas på Naturvårdverkets hemsida, att en ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A) utomhus vid bostäder inte bör överskridas. I områden där ljudmiljön är särskilt viktig, där bakgrundsljudet är lågt och där låga bullernivåer eftersträvas, exempelvis områden i fjäll och skärgårdar, bör ljudnivån enligt Naturvårdsverket inte överskrida 35 dB(A). I områden för friluftsliv där en låg bullernivå utgör en viktig kvalitet och naturliga ljud dominerar, bör inte heller ljudnivån överskrida 35 dB(A). Det handlar

enligt Naturvårdsverket om sådana friluftsområden där inget påtagligt störande buller från exempelvis fordonstrafik eller skjutbanor förekommer och det bör framgå av kommunens översiktsplan att kommunen anser att området ska ha en låg ljudnivå.

Av Boverkets publikation Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden utgiven i januari 2009, framgår att gjorda studier visar att 40 dB(A) är ett lämpligt riktvärde för buller utomhus från vindkraftverk. Boverkets bedömning är att riktvärdet 40 dB(A) utomhus vid bostäder därför inte bör överskridas, samt att ljudet bör vara lägre än 40 dB(A) i vissa områden där ljudmiljön är särskilt viktig och naturliga ljud dominerar, t.ex. i fjäll och skärgårdar.

Enligt praxis brukar vid nyetablering av vindkraftverk föreskrivas att den ekvivalenta ljudnivån till följd av verksamheten som riktvärde inte får överstiga 40 dB(A) utomhus vid bostäder. Miljööverdomstolen har dock uttalat att en låg bullernivå generellt bör eftersträvas i sådana områden där just den låga bullernivån utgör en särskild kvalitet. Enbart det förhållandet att ett område används som fritidsområde är dock inte tillräckligt för att karaktärisera det som ett område med sådana särskilda kvaliteter (MÖD 2006:8).

Fråga är i målet om det med hänsyn till karaktären av fritidsområdena söder och öster om etableringsområdet samt friluftsområdet Gråberglandet, föreligger skäl att för dessa områden föreskriva om en lägre ljudnivå än 40 dB(A).

Fritidsområdet beläget öster om etableringsområdet är i översiktsplan för Umeå kommun "Öpl 98" redovisat som planlagt område med förklaringen "avser detaljplanlagda områden med bostäder m.m. och fritidsbebyggelse samt antagna områdesbestämmelser avsedda att säkerställa olika syften i översiktsplanen." I området förekommer omfattande bebyggelse längst med hela kusten. Även lågt räknat torde bebyggelsen i området bestå av i vart fall 200 bostäder. Det har inte framkommit annat än att det i huvudsak är fråga om fritidsbostäder. Avståndet från verken till den närmast belägna fastigheten öster om etableringsområdet är ca 800-900 meter. Av i ansökan redovisade beräkningar framgår att den ekvivalenta ljudnivån i området vid uppgivet källjud om 102,5 dB(A) kommer att vara ca 35-38 dB(A). Från

den norra delen av fritidsområdet löper en väg till områdets södra delar. Vägnätet inom fritidsområdet är väl utbyggt och trafikintensiteten får förmodas vara förhållandevis hög med beaktande av antalet bostäder i området. Det ovan anförda kan även sägas gälla fritidsområdet söder om etableringsområdet även om det området framstår som något mindre bebyggt. Även detta område är i "Öpl 98" redovisat som planlagt område. I "Områdesbestämmelser för del av Hörneå 8:455 – Bådahällan" är området redovisat som fritidshusområde. Avståndet från verken till den närmast belägna fastigheten söder om etableringsområdet är ca 700 meter. I ansökan redovisade beräkningar visar att den ekvivalenta ljudnivån i området kommer att understiga 35 dB(A) vid ett källjud från verken på 102,5 dB(A). Miljödomstolens bedömning är att fritidsområdena öster respektive söder om etableringsområdet inte är att anse som sådana ostörda områden med särskilda kvaliteter där en lägre ekvivalent ljudnivå än 40 dB(A) är motiverad.

Friluftsområdet Gråberglandet är beläget sydväst om etableringsområdet. I ansökan redovisade beräkningar visar att den ekvivalenta ljudnivån i området vid ett källjud från verken om 102,5 dB(A) kommer att vara ca 35-40 dB(A). Området består av skogsmark och är i Umeå kommuns fördjupade översiktsplan för Hörnefors samhälle utpekad som allmänt fritids- och rekreationsområde. I översiktsplanen anges vidare att Gråberglandets utveckling som allmänt fritids- och rekreationsområde bör säkerställas. Området, som således av kommunen särskilt avsatts för friluftsliv och rekreation, domineras av naturliga ljud och saknar störande buller. Miljödomstolen gör bedömningen att friluftsområdet Gråberglandet, med hänsyn till dess karaktär och ljudmiljö, har sådana särskilda kvaliteter att skäl finns att föreskriva att ekvivalent ljudnivå i området inte får överstiga 35 dB(A).

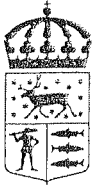
Miljödomstolen föreskriver med hänsyn till det ovan anförda att villkor 11 och 12 i tillståndet ska ha den lydelse som framgår av domslutet.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (DV 427)
Överklagande senast den 18 september 2009.

Linda Hannu

Lena Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Linda Hannu och miljörådet Lena Nilsson samt de sakkunniga ledamöterna Bertil Brånin och Astrid Brändström.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2008-08-22

Ärendebeteckning
551-1839-2008

1(15)

Delgivningskvitto

Arkivbeteckning
2480-51-128

SVFA HOVRÄTT
Kotell 1311

Stefan Widén AB
Vikingsbergsvägen 32
214 74 MALMÖ

INKOM: 2009-09-30
MÅLNR: M 7411-09
AKTBIL: 2

Tillstånd enligt miljöbalken att anlägga och driva en vindkraftanläggning inom fastigheten Hörneå 8:455, Umeå kommun (1 bilaga)

Beslut

Länsstyrelsen lämnar, med stöd av 9 kap 6 och 8 §§ miljöbalken (1998:808), Stefan Widén AB (bolaget), med organisationsnummer 556651-9715, tillstånd att uppföra och driva totalt elva vindkraftverk inom i ansökan angivet område på fastigheten Hörneå 8:455 i Umeå kommun, alla elva med en högsta totalhöjd på 150 meter.

Tillståndet omfattar dels uppförande av fem nya vindkraftverk på fastigheten Hörneå 8:455 och dels de sex redan tillståndsgivna verken på samma fastighet.

Tidigare meddelat tillstånd enligt miljöbalken, daterat 2003-04-25 och med dnr 551-2736-2003, till uppförande och drift av sex vindkraftverk inom fastigheten Hörneå 8:455, upphör att gälla när detta tillstånd vinner laga kraft.

Länsstyrelsen godkänner den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som fogats till ansökan.

Detta tillstånd ska tas i anspråk senast inom fem år från det att beslutet vunnit laga kraft. Den tid inom vilken arbetena ska vara utförda bestäms till tio år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft.

För tillståndet gäller följande villkor:

1. Om inte annat följer av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna, med tillhörande kompletteringar och ändringar, och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Inger-Lena Windberg

2. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan byggnads- och anläggningsarbetena påbörjas, lämna in en skriftlig arbets- och tidsplan. Av planen ska de olika byggnads- och anläggningsmomenten framgå. Tillsynsmyndigheten ska även meddelas vid byggstart och vid driftstart.
3. Bolaget ska i god tid och senast en månad innan vindkraftverken sätts upp meddela Försvarmakten, Luftfartsstyrelsen och Länsstyrelsen om exakt läge och totalhöjd över havet.
4. Bolaget ska efter dialog med berörd sameby vidta skäliga åtgärder för att minimera anläggningens direkta och indirekta negativa inverkan på rennäringen. Tillsynsmyndigheten kan vid behov föreskriva om att bolaget ska vidta åtgärder för att förhindra eller minska eventuell negativ påverkan.
5. Vindkraftverken ska förses med sådan utmärkning, till exempel hinderbelysning, som förskrivs från Försvarmaktens respektive Luftfartsstyrelsens sida.
6. Samtliga verk ska ges en enhetlig och diskret utformning och färgsättning. Reklam, eller annat än namn på tillverkare och verksamhetsutövare, får inte förekomma på dem.
7. Rotorbladen ska vara antireflexbehandlade.
8. Vindkraftverken ska utrustas med åskledare och automatstopp som dels är relaterat till is på rotorbladen, dels medför att vindkraftverken stannar vid en för verket bestämd maximal vindhastighet respektive viss lägsta temperatur.
9. Temporärt nyttjade markytor under anläggningstiden, som upplags- eller uppställningsplatser, ska återställas snarast möjligt och senast två år efter det att anläggningsarbetet avslutats.
10. Före driftsättning av vindkraftverk ska varningsskyltar sättas upp med information om risk för nedfallande is. Utformningen och placering av skyltarna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
11. Ljud från vindkraftverken får under hela dygnet som riktvärde inte överskrida ekvivalent ljudnivå om 35 dB(A) utomhus vid fritidsbebyggelse söder och öster om etableringsområdet eller vid friluftsområdet Gråbolandet.
12. Ljud från vindkraftverken får under hela dygnet som riktvärde inte överskrida ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A) utomhus vid övrig bostadsbebyggelse.

13. Kemiska produkter och farligt avfall som används i verksamheten ska hanteras och förvaras på invallad tät yta, under tak och i övrigt på sådant sätt att eventuellt spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske.
14. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som visar hur villkoren följs och verksamhetens påverkan på hälsa och miljö i övrigt. Kontrollprogrammet ska gälla såväl under anläggningsfas som under driftfas. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Förslag till kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har vunnit laga kraft eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Särskilt bör bullerfrågor samt kollisioner med fåglar och fladdermöss belysas.
15. Bolaget ska ställa en ekonomisk säkerhet på 300 000 kronor per vindkraftverk för kostnader som kan uppstå för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten ska bestå av en bankgaranti eller pantförbindelse och förvaras hos Länsstyrelsen i Västerbotten. Tillståndet får inte tas i anspråk förrän ekonomisk säkerhet har ställts.
16. Skriftlig anmälan, omfattande en arbets- och tidsplan, ska göras till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan vindkraftverksanläggningen, eller delar av anläggningen, permanent tas ur drift. Återställningsåtgärderna ska genomföras efter samråd med tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får meddela de ytterligare föreskrifter som kan behövas i samband med avslutning av verksamhet och återställande av markområdet.

Länsstyrelsen delegerar, med stöd av 22 kap 25 § miljöbalken, åt tillsynsmyndigheten att

- vid behov föreskriva om att bolaget ska vidta åtgärder för att förhindra eller minska negativ påverkan på rennäringsen enligt villkor 4, samt
- föreskriva om åtgärder som kan behövas vid återställande av området enligt villkor 16.

Motivering

Samråd enligt 6 kap 4 § har skett på ett godtagbart sätt och miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som ställs i övrigt i 6 kap miljöbalken.

Planmässiga hinder föreligger inte mot vindkraftsetableringen. Området är sedan tidigare planlagt för de första sex verken. Umeå kommun arbetar just nu med att ta fram en detaljplan som ska gälla även utvidgningen av vindkraftsparken.

Länsstyrelsen ser positivt på att bolaget har ambitionen att optimera produktionen i området genom att utöka den redan tillståndsgivna parken på sex verk med ytterligare fem och att utöka möjligheten att installera en högre effekt på de redan tillståndsgivna sex verken.

Länsstyrelsen anser att ett nytt samlat tillstånd med gemensamma villkor för de totalt elva verken är motiverat. Länsstyrelsen har att bedöma verksamhetens påverkan på omgivningen. Det är mycket svårt att särskilja effekter från de sex redan tillståndsgivna verken från effekterna från de fem nya, särskilt om man tittar på buller. Ett samlat tillstånd underlättar egenkontrollen för bolaget och tillsynen för tillsynsmyndigheten. De ändringar i det tidigare tillståndet som bolaget begärt är också av sådan art att en samlad prövning bör göras för hela den planerade verksamheten. Länsstyrelsen har också, sedan tillståndet gavs för de sex första verken, omvärderat vissa krav som bör ställas på vindkraftparker.

Hornberget är ett område där det finns goda förutsättningar för att utvinna vindenergi. Området är inte utpekad som riksintresse för vindbruk, trots att vindenergierna på platsen, enligt Energimyndighetens uträkningar, motsvarar de krav som satts upp för storskalig utbyggnad. Lokaliseringen står inte i konflikt med något annat riksintresse eller av andra skäl utpekad skyddsområde. Platsen är ur dessa aspekter lämpad för vindkraft. Länsstyrelsen anser, mot bakgrund av att området också är planlagt för vindkraft, att en tid inom vilken arbetena ska vara utförda bör bestämmas. Länsstyrelsen har bestämt den tiden till tio år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Etableringsområdet används endast i liten skala av rennäringsen och nyttjas inte alla vintrar. Länsstyrelsen anser dock att om rennäringsen framöver påverkas ska berörda samebyar kunna påtala detta och bolaget ska vidta skäliga åtgärder för att minska påverkan. Eftersom det åligger verksamhetsutövaren att följa upp verksamheten bör bolaget ha en nära dialog med berörda samebyar. Dialogen bör ske genom särskilda möten mellan bolaget och berörda samebyar och inte i första hand genom allmänna informations- och samrådsmöten.

Enligt Naturvårdsverkets fastställda allmänna råd, vad gäller riktvärden för buller vid bostäder från externt industribuller, samt föreslagna riktvärden för buller från vindkraftverk gäller 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Naturvårdsverket anger också att för båda dessa typer av buller bör riktvärdet för områden som planlagts för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv vara lägre, förslagsvis 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Länsstyrelsen bedömer därför, liksom i tidigare beslut, att riktvärdet 35 dB(A) bör gälla för fritidsbebyggelse som ligger inom vindkraftparkens påverkansområde, idag söder och öster om etableringsområdet. Länsstyrelsen anser att riktlinjernas normala värde bör gälla för övrig bostadsbebyggelse inom vindkraftparkens påverkansområde. Länsstyrelsen bedömer också att buller från vindkraftparken vid de närmaste bostäderna i Norråkern kommer att maskeras av visst buller

från E4:an varför det högre riktvärdet bör accepteras. Bullerfrågan ska följas upp i kontrollprogrammet.

Påverkan från verksamheten ska undersökas och bedömas fortlöpande och systematiskt från hälso- och miljösynpunkt, enligt reglerna om egenkontroll i förordningen 1998:901 om verksamhetsutövarens egenkontroll. För att underlätta det egna utförandet och tillsynsmyndighetens granskning av egenkontrollen, ska verksamhetsutövaren upprätta ett kontrollprogram som hålls aktuellt, och som vid behov revideras när verksamheten ändras. Kontrollprogrammet ska beskriva dels hur villkor efterlevs, exempelvis för utsläppskontroll, och dels hur recipientkontroll och annan nödvändig provning ska utföras och följas upp.

Bolagets miljökonsekvensbeskrivning visar att etableringsområdet ligger inom en flyttfågelled. Bolaget bedömer att flyttfåglarna endast vid särskilda väderförhållanden kan komma att beröras av vindkraftsparken. Bolaget visar också att fåglar tillhörande vissa angivna arter, som passerar vid flytt eller som häckar i området, riskerar att kollidera med verken. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att dra lärdom av de parker som nu byggs inför framtida etableringar. Därför ska kontrollprogrammet bland annat följa upp påverkan på fåglar, bland annat risken för kollision med vindkraftverken.

Alla i Sverige förekommande arter av fladdermöss är fredade och Sverige har skrivit under en internationell överenskommelse, EUROBATS. Överenskommelsen innebär bland annat att vi ska skaffa kunskap om fladdermöss, lagstifta om skydd för dem och verka för att förebygga de hot som kan finnas mot dem. I Västerbotten är kunskapen än så länge mycket bristfällig om vilka arter som förekommer och var de finns i länet. Men sakkunniga inom området tror att upp till sex arter av de i Sverige 18 påträffade arterna kan förekomma i länet. Den kunskap som finns visar att fladdermöss trivs i miljöer med håliga träd eller byggnader med lämpliga håligheter som då kan nyttjas som boplatser. För födosök nyttjas bland annat områden med öppet vatten, stadsmiljöer med gatubelysning eller andra liknande platser där det är gott om insekter. Etableringsområdet öster om Hörnefors för de fem nya verken är präglad av skogsbrukad barrskog och små myrar. Sökanden har bedömt att området inte är ett optimalt område för fladdermöss. Länsstyrelsen accepterar den bedömningen och har därmed inte ställt ytterligare krav på inventering. Däremot anser Länsstyrelsen att det är viktigt att följa upp vilka effekter verksamheten kan ha på fladdermöss i området, framför allt för kunskapsuppbyggnad inför kommande provningar på liknande platser.

Länsstyrelsen anser att en ekonomisk säkerhet bör ställas enligt 16 kap 3 § miljöbalken. Bolaget anser att någon säkerhet för återställning och efterbehandling inte kan anses motiverat men anger, om kravet ändå ställs, att säkerheten ska begränsas till 75 000 kronor per verk, med hänvisning till att skrotningsvärdet skulle täcka stora delar av kostnaderna. Länsstyrelsen anser dock att möjligheten för myndigheterna att en dag, om det skulle visa sig

behövas, tillgodogöra sig vindkraftverkens eventuella ekonomiska värde är osäker. En myndighet måste också vara likvid för att kunna genomföra återställning och efterbehandling. Därtill kommer det vanskliga i att förutse vilket värde verken kommer att ha framöver. För att ge full trygghet för att tillräckliga medel finns till förfogande i det fallet att säkerheten måste tas i anspråk bör därför i stället bolaget åläggas att ställa säkerhet med ett belopp som motsvarar de uppskattade kostnaderna för återställningsåtgärder. Behovet av säkerhet uppstår i sin helhet redan när vindkraftanläggningen uppförs. Bolaget bör därför allt eftersom tillståndet utnyttjas ställa säkerhet för de verk som byggs. Bolaget har redovisat att kostnader för nedmontering, borttransport och återställande kan beräknas till ca 400 000 kronor per verk. Länsstyrelsen anser att säkerheten bör motsvara den beräknade kostnaden för all efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Länsstyrelsen är medveten om att det finns svårigheter att exakt beräkna kostnader för framtida eventuella åtgärder. Beloppet bör enligt Länsstyrelsen därför bestämmas till 300 000 kronor per vindkraftverk, d.v.s. maximalt 3,3 miljoner kronor.

Övriga villkor om t.ex. utformning av vindkraftverken och hantering av kemiska produkter, kan anses vara normala för denna typ av verksamhet.

Länsstyrelsen anser, med beaktande av vad som ovan anförts och med hänsyn till föreskrivna villkor, att hinder mot verksamheten inte föreligger enligt miljöbalken. Verksamheten och dess lokalisering är godtagbar utifrån miljöbalkens mål i 1 kap, de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap, inklusive kraven på skyddsåtgärder och försiktighetsprincipen i 2 kap 3 § samt de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap miljöbalken. Ansökan ska därför bifallas.

Länsstyrelsen anser att bolaget anfört godtagbara skäl för sin begäran om verkställighet och att det är motiverat att frångå huvudregeln att ett tillstånd får tas i anspråk först sedan det vunnit laga kraft. Ansökan om verkställighetsförordnande kan därför bifallas.

Ansökan

Bolaget har ansökt om att få uppföra och driva fem stycken verk i anslutning till sex redan tillståndsgivna vindkraftverk öster om Hörnefors, Umeå kommun. Bolaget ansöker också om en ändring av tillståndet för de sex redan tillståndsgivna verken såtillvida att effekten inte ska vara begränsad. Av ansökan framgår också att maximal höjd och bullervillkor behöver ändras. Den totala installerade effekten för de 11 verken planeras bli 22 MW. Det innebär att verksamheten enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet är anmälningspliktig till kommunen. Bolaget väljer dock att ansöka om frivilligt tillstånd för verksamheten enligt 9 kapitlet 6 § tredje stycket. Prövningen omfattar, utöver vad som nämnts ovan, bilvägar och ledningsdragningar inom det angivna etableringsområdet för alla de elva verken.

Bolaget yrkar på att tillstånd enligt 9 kap miljöbalken ges för att i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan få anlägga och driva fem vindkraftverk, dels att miljöprövningsdelegationen, med stöd av 24 kap 8 § miljöbalken, ändrar sitt tidigare beslut 2003-04-25 i ärende 551-2736-2003 såtillvida att effekten inte ska vara begränsad.

Bolaget yrkar på att villkoret rörande riktvärde för ljud från anläggningen ändras till att vara det i praxis tillämpade och av Naturvårdsverket anvisade riktvärdet om 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads- eller fritidsbebyggelse. I andra hand yrkar bolaget såvitt avser ljud från anläggningen att riktvärdet 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå endast omfattar detaljplanerade fritidsbebyggelse.

Bolaget hemställer vidare att miljöprövningsdelegationen bestämmer igångsättningstid till fem år från dagen för beslutet. Bolaget motiverar begäran med att peka på projektets totala omfattning och föreliggande behov av att iordningställa väganslutningar m.m.

Bolaget begär verkställighetsförordnande. Bolaget motiverar sin begäran med sitt behov av att utan tidsutdräkt kunna utföra de tillståndssökta verksamheterna. Bolaget menar vidare att det är av stor vikt att verksamheten kan påbörjas för att undvika förseningar och för att vid utförande av denna och andra anläggningsdelar kunna undvika för djurlivet känsliga perioder. Bolaget menar också att prövningsmyndigheten ska väga intresset för den som framställer yrkandet att kunna ta sitt tillstånd snabbt i anspråk mot den skada och olägenhet som p.g.a verkställigheten kan drabba motparten. Med beaktande av att tillåtligheten för de första sex vindkraftverken ändå redan är prövad och att verksamheten således kommer att komma till stånd, samt den minimala olägenhet som följer vid ett bifall till yrkandet om verkställighet, är det uppenbart att verkställighetsförordnande ska meddelas. Motpart har för övrigt möjlighet att vid ett överklagande ansöka om inhibition av ett verkställighetsförordnande.

Till ansökan är en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogad.

Lokalisering

De fem vindkraftverken kommer att placeras i anslutning till de sex verk som tidigare prövats, alla elva på fastigheten Hörneå 8:455 i Umeå kommun.

Etableringsområdet ligger ca en kilometer söder om E4:an. De närmaste bostadshusen ligger i Norråkern, ca en kilometer väster om etableringsområdet. På ungefär samma avstånd strax söder om Norråkern ligger bostadsbebyggelse i Hörnefors samhälle där en fördjupning av översiktsplan gäller. Översiktsplanen för Hörnefors samhälle anger också ett område för friluftsliv, Gråbolandet, strax sydöst om Hörnefors samhälle. För kustzonen gäller

Umeå kommuns kustplan från 1976 som reglerar fritidsbebyggelse längs kusten. Fritidsbebyggelsen i etableringsområdets närhet är också reglerad i dels en detaljplan för området öster om etableringsområdet, Mjölefjärdens fritidsbebyggelseområde, och dels i områdesbestämmelser för fritidsbebyggelsen söder om etableringsområdet vid Bådahällan mm. Strax norr om etableringsområdet gäller en fördjupad översiktsplan för Botniabanan.

Enligt bolaget står anläggningen inte i strid med översiktsplaneringen.

Umeå kommun har upprättat en detaljplan för det område som berörs av de sex redan tillståndsprövade verken. Just nu arbetar kommunen med att ta fram en utökning av detaljplanen som ska inkludera de fem nya verken. Kommunen planerar att anta utökningen av detaljplanen under augusti 2008.

Teknisk beskrivning

Vindkraftsanläggningen kommer att bestå av fem plus de sex redan tillståndsgivna vindkraftverken och den maximala installerade effekten per verk blir 2 MW. Vindkraftverkens totala höjd blir som högst 150 meter (från mark till rotorns högsta punkt). Planerad elproduktion från anläggningen inklusive de sex redan tillståndsgivna verken beräknas till 60 GWh per år.

Hur verken kommer att grundläggas kan i dagsläget inte anges med säkerhet. När den exakta lokaliseringen bestämts får markförhållandena avgöra den saken. Anslutning till elnät kommer att ske via Umeå Energi Elnäts ledningsnät. Utvidgningen av parken medför inte behov av ytterligare luftledning. Befintliga skogsbilvägar kommer att nyttjas i största möjliga utsträckning och utöver det kommer ytterligare ca en km väg att anläggas inom hela etableringsområdet, inkluderat de redan sex tillståndsgivna verken. En viss mängd massor kommer att behövas för detta.

Ledningar inom anläggningen kommer att så långt det är möjligt förläggas i mark.

Avvecklingen av parken kommer att ske så att marken återställs så långt som möjligt.

Kontrollprogram

Bolaget kommer att upprätta ett kontrollprogram som kommer att inges till tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet avses utformas för byggskedet och driftskedet. Kontrollen kommer att avse bland annat ljud från verksamheten och verksamhetens inverkan på rennaringen.

Allmänna hänsynsregler

Bolaget anger att man har nödvändiga kunskaper för att genomföra verksamheten och erfarenhet av liknande projekt. Bolaget menar att de genom de åtgärder som redovisas i ansökan med bilagor kommer att vidta erforderliga

försiktighetsmått. Bolaget åtar sig att använda principen om bästa möjliga teknik. Bolaget har låtit göra beräkningar avseende skuggeffekter, buller och påverkan på landskapsbilden m m. Bolaget kommer även att ta fram ett kontrollprogram för att skaffa sig kunskaper om hur anläggningen påverkar miljön.

Miljökonsekvensbeskrivning

Samråd

Bolaget har samrått med enskilda särskilt berörda. Den geografiska avgränsningen har varit ägare till fastigheter inom ca en km från det föreslagna planområdet, samt fritidsfastigheterna längs kusten ned till södra delen av Sörmjöle. De två berörda samebyarna Ubmeje tjeälddie och Rans sameby har ingått i samrådsretsen för enskilt särskilt berörda. Bolaget har valt att samråda med en utökad krets trots att Länsstyrelsen har beslutat att verksamheten inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan (beslut 2008-01-11). Allmänheten har fått tillfälle att lämna synpunkter genom inbjudan i annons i ortspressen till samrådsmöte i Hörnefors skola för en bred krets. Bolaget har också samrått i en krets enligt följande genom att inhämta synpunkter på preliminär MKB: Boverket, Energimyndigheten, Banverket, Sjöfartsverket, Fiskeriverket, Sametinget, Länsstyrelsen i Västerbotten, Umeå kommun.

Alternativa lokaliseringar

I MKB beskrivs tre alternativa lokaliseringar i Umeå kommun. Alla dessa platser skulle kunna rymma motsvarande produktionskapacitet. De är valda utifrån Energimyndighetens kriterier för vindstyrka och ligger i närområdet till Hörnefors. Av de alternativa platserna är vindpotentialen bäst över Hörneåområdet, Norrbyn och Norrmjöle. Av dessa tre områden har Norrbyn och Norrmjöle vissa konflikter med riksintressena för kulturmiljö på Norrbyskär och i Norrmjöle. En stor del av dessa två områden är också våtmarker, vilket sannolikt innebär större naturmiljökonflikter.

Den valda platsen vid Hörnefors utgör den efter bolagets analys bäst lämpade platsen utifrån fördelen med att det i området finns ett befintligt utbyggnadstillstånd, med tillhörande väg- och elanslutningar av god standard. Landskapsbilden påverkas också mindre av en utbyggnad av en befintlig anläggning, än en nyetablering på en annan plats.

Alternativa utformningar

Bolaget har redogjort för ett antal synpunkter på alternativa utformningar som framkommit under samrådet. Synpunkterna har beaktats av bolaget genom att flytta de nordliga verken 10 och 11 något söderut så att avståndet till Botniabanan blir minst 150 meter samt att verk 5 har flyttats så att det inte påverkar en nyupptäckt fornlämning. De andra alternativen innebär dels att de verk som ger bäst beräknad produktion skulle flyttas och dels att re-

ducera höjden på verken. Bolaget har inte beaktat de sista alternativen på grund av att produktionsminskningen skulle bli drastiskt försämrad. Nollalternativet innebär att de sex redan tillståndsgivna verken etableras i området och begränsas till en effekt på 1,5 MW vardera.

Landskapsbild

Bolaget redovisar fotomontage som visar hur anläggningen kommer att synas från ett antal platser. Bolaget har främst valt de platser där folk rör sig och där ett eller flera verk är synliga.

Buller

Ljudet vid närmaste bostadshus (vid Norråkern) beräknas bli maximalt 34,7 dB(A). Vid bostadshusen i Norråkern bedömer bolaget att ljudet från E4 skärmar en del av dygnet. Ljudet vid närmaste fritidshus (Mathällan) beräknas bli maximalt 35,9 dB(A).

Bolaget åtar sig att vidta bl.a. följande skyddsåtgärder för att hålla sig inom de riktvärden som beslutet anger för ljudspridning:

- maskinljud dämpas genom isolering
- ljudet från rotorbladen begränsas genom att variabelt varvtal används på turbinen, så att ljudalstringen blir lägre vid låga vindhastigheter, då det naturliga bakgrundsljudet är lägst,
- ljudemissionen från vindkraftverken kan justeras beroende på vind- och väderleksförhållanden för att reducera ljudnivåerna under tider då störningar kan uppstå

Skuggor och reflexer

Fritidsbebyggelse vid Kammarviken får enligt beräkningar mer än 30 timmars teoretisk skuggtid per år. I skogsterräng är verken emellertid betydligt mindre synliga och skuggtiderna blir betydligt kortare. Detta tillsammans med det stora avståndet till skuggmottagarna gör att bolaget bedömer påverkan som acceptabel.

Bolaget åtar sig dock att vidta bl.a. följande skyddsåtgärder för att hålla sig inom de riktvärden som beslutet anger för skuggor och reflexer:

- verk som orsakar skuggning/reflexer kan stängas av under de minuter de annars skulle ge besvärande solskuggor.
- rotorbladen är antireflexbehandlade för att minimera risken för störande reflexer.

Fågellivet

Området berörs delvis av flyttsträck för bl.a. tättingar, gäss, tranor, sångsvanar, änder, vadare samt nästan alla rovfågelarter. Hur mycket området berörs beror på enskilda fågelarters preferenser och rådande väder- och vindförhållanden. En art som sträcker över Kvarken och kan påverkas negativt genom risk för kollision med vindkraftverken är fjällvråken som minskat

kraftigt i Sverige de senaste decennierna. Bolaget gör bedömningen att den förväntade påverkan på sträckande fåglar är liten förutom risken för kollision med vindkraftverken som kan inträffa främst under speciella väderomständigheter under våren (fjällvråk främst) och hösten (gäss och änder främst). Hur nattsträcken påverkas kan bolaget inte bedöma.

Tre högt flygande arter som finns eller kan förväntas häcka i eller i närheten av området är havsörn, fiskgjuse och smålom. Bolaget gör bedömningen att den förväntade påverkan på häckande fåglar är liten på regional och nationell nivå, men den lokala påverkan kan bli större.

Bolaget föreslår i MKB att föreslaget kontrollprogram från ansökan (2003 för de sex första verken) utvecklas till att också omfatta påverkan från den utvidgade anläggningen. Bolaget föreslår också att man ska försöka minska risken för kollisioner genom att bygga alternativa bon längre söderut för havsörn/fiskgjuse. Västerbottens Ornitologiska Förening (VOF) har dock framhållit att det då finns en risk att reviret förstärks med bon söder om vindkraftparken och då kan locka till sig fler fåglar och därmed öka risken för kollisioner. Ett alternativ är att förstärka befintliga revir på andra ställen längs kusten för havsörn/fiskgjuse med konstgjorda bon.

Däggdjur

Flera däggdjursarter bedöms nyttja etableringsområdet; älg, rådjur, räv, skogshare, mink och utter. Bolaget bedömer att ingen av dessa kan tänkas påverkas på ett väsentligt sätt av en etablering av vindkraft i området.

Bolaget har gjort bedömningen att området inte är en optimal plats för fladdermöss. Bolaget skriver att det därför bara finns en mindre risk att det finns fladdermöss i området. Bolaget bedömer därmed att risken för att fladdermöss påverkas negativt är liten.

Mark och vatten

Påverkan på mark och vatten kan ske till följd av byggnation av vägar och fundament samt genom nedgrävning av kablar.

Etableringsområdet är präglad av flacka, dikade kustbarrskogar. Inom etableringsområdet finns inga naturvärdesobjekt som är så värdefulla för naturvärden att de har givits något lagstadgat skydd. Inom etableringsområdet finns dock en sumpskog, tidigare i flygbild inventerad av Skogsstyrelsen. Enligt Umeå kommuns "Översiktlig naturinventering" har detta området givits klass 3, vilket betyder att området har högt naturvärde. Sumpskogen är kraftigt påverkad av ett djupt krondike. De naturvärden som varit förknippade med sumpskogen är i stort sett borta sedan en avverkning genomfördes under 1990-talet.

Sydväst om etableringsområdet finns, i närheten av Hörnefors samhälle, betydande naturvärden i form av grunda havstränder och relativt stora och

orörda kustlövsskogar. Bolaget bedömer att naturvärdena i kustlövskogarna inte påverkas av den planerade parken.

Inom området för projekterad vindkraftpark vid Hörnefors finns två mindre i hela sin längd utdikade vattendrag/större diken, Sandviksdiket och Mjösödiket. Den överfart som kommer att ske över dessa vattendrag/diken är längs befintliga vägar förutom en passage över ett litet vattenförande biflöde (också dikat) som mynnar i Mjösödiket där ny väg kommer att anläggas. Mot bakgrund av att dessa vatten har begränsade biologiska värden och att vattenföringen är så pass liten bedöms vare sig anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kapitlet miljöbalken gälla för projektet. Skulle det senare visa sig kräva sådan prövning avser bolaget att hantera frågan så som miljöbalken föreskriver.

Rennäring

Ubmeje tjeälddie och Rans sameby har nyttjar området som vinterbetesmarker. Norr om etableringsområdet ligger ett kärområde för vinterbete, medan etableringsområdet för vindkraft inte är en del av detta eftersom det inte är lika gott om bete där. E4:an skär rakt igenom kärområdet. Samebyn har de senaste tio åren bara nyttjat betet på norra sidan E4:an eftersom det viltstängsel som anlagts längs vägen gör det svårt att flytta renarna. De senaste åren har även anläggandet av Botniabanan inneburit att området varit så stort att det inte varit aktuellt för renbete.

Bolaget gör bedömningen att förväntade konsekvenser för berörda samebyar blir obetydliga.

Samebyarna har föreslagit att, eftersom förutsättningarna för rennäringen ändras från år till år och det råder osäkerhet om hur vindkraft påverkar rennäringen, samebyarna ska kunna påkalla samråd vid behov.

Kulturmiljö

Varken vindkraftverken eller vägarna bedöms påverka kulturmiljövärden.

Friluftsliv

Påverkan på det idag begränsade friluftslivet, bestående av jakt samt bär- och svampplockning, kommer att ske. Bolaget bedömer dock att friluftslivet i anläggningsområdet är relativt litet i förhållande till mer attraktiva områden i närheten, t.ex. kustmiljöerna. Utbyggnaden med de fem verken ligger norr om de tidigare tillståndsgivna sex verken.

Gråbolandet är en mycket fin kuststräcka söder om etableringsområdet, mellan Bådahällans fritidshusområde och havsbadet i Megrundsviken i Hörnefors. Inom Gråbolandet finns flera fina promenadstigar strax innanför havsstranden. Ljudpåverkan i området blir enligt beräkningarna mellan 35 och 40 dB(A).

Säkerhetsrisker

Bolaget bedömer att det finns en liten risk för nedisning av verkets vingar. Bolaget kommer därför att utrusta verken med teknik för automatisk avisning av rotorbladen. Ett övervakningssystem signalerar också om isning sker då detta registreras som en avvikelser. Bolaget åtar sig också att sätta upp varningsskyltar som upplyser om risk för iskast. Verken förses med åskledare för att undvika blixtnedslag i omgivningen. Vid brand och höga temperaturer stannar verken automatiskt.

Tidigare tillstånd

Länsstyrelsen beslutade 2003-04-25, dnr 551-2736-2003, om tillstånd till uppförande och drift av sex vindkraftverk inom fastigheten Hörneå 8:455. Det tillståndet upphävs när detta tillstånd vinner laga kraft.

Handläggning, samråd, remisser etc.

Bolaget inkom med ansökan och MKB den 4 februari 2008. Kompletteringar har, efter Länsstyrelsens begäran, inkommit den 28 april och 7 maj. Ansökan och MKB kungjordes i ortstidningarna den 16 maj. Handlingarna hölls tillgängliga på kommunkansliet på Umeå kommun och på Länsstyrelsen för allmänhetens granskning. Handlingarna översändes också på remiss till Umeå kommuns miljö- och hälsoskyddsnämnd. Ytterligare kompletterande uppgifter inkom från bolaget den 3 juli 2008 som bemötande av inkomna synpunkter vilket föranledde att ärendet kungjordes igen den 18 juli. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänhetens granskning mellan den 18 juli och den 11 augusti.

Inom Länsstyrelsen har ärendet granskats vad gäller naturvård, miljöskydd, kulturmiljö, rennärning, civil beredskap och samhällsplanering.

Umeå kommun har i yttrande till Länsstyrelsen framfört att de anser att MKB kan godkännas och ansökan tillstyrkas men att de föreslagna villkoren i ansökan bör kompletteras med villkor om att bland annat:

- buller från de elva vindkraftverken i området, utomhus vid bostads- och fritidsbebyggelse, inte får ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (riktvärde) än 35 dB(A),
- momentana ljud nattetid inte får överskrida 50 dB(A) vid bostads- och fritidsbebyggelse,
- vindkraftverken programmeras i förväg så att situationer med mer än 35 dB(A) inte uppkommer vid område som är planlagt för fritidsbebyggelse,
- en ljudmätning utförs inom sex månader efter uppförande efter samråd med tillsynsmyndigheten, (mätningen ska omfatta det samlade ljudet från de elva verken)

En enskild person har i skrivelse menat att lokaliseringen på fastigheten Hörneå 8:455 är olämplig. Motiveringen till detta är att samrådet inte skett på rätt sätt, att bolaget inte gjort en tillräcklig lokaliseringsutredning, att bolaget inte visat att stamnätet kommer att klara att leverera den el som ska produceras i vindkraftparken, att avståndet mellan verken är mindre än rekommenderat, att åtgärder i form av skogsavverkning, grävarbeten och sprängarbeten kommer att krävas och att närboende inte blivit informerade om dessa åtgärder, att eventuellt nödvändiga täktillstånd inte sökts. Bolaget har fått möjlighet att bemöta synpunkterna i denna skrivelse och inkom med svar till Länsstyrelsen den 19 augusti 2008.

Gällande bestämmelser

För verksamhet av detta slag krävs anmälan till kommunala nämnden enligt 9 kap 6 § miljöbalken (1998:808) samt 5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd jämförd med punkt 40.100 i bilagan till förordningen ("Enstaka vindkraftverk eller gruppstation för vindkraft med tre eller flera vindkraftaggregat, om den sammanlagda uteffekten är minst 125 kilowatt."). Den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet får ansöka om tillstånd till verksamheten enligt miljöbalken även om det inte krävs tillstånd.

Enligt 6 kap 9 § miljöbalken ska den myndighet som prövar en ansökan där det krävs en miljökonsekvensbeskrivning i samband med avgörandet av ärendet ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap miljöbalken.

I beslut om tillstånd ska enligt 22 kap 25 § miljöbalken i förekommande fall anges den tid inom vilken igångsättande av den miljöfarliga verksamheten ska ha skett.

Enligt 24 kap 3 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten återkalla tillstånd om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare.

Enligt 22 kap 28 § miljöbalken kan Länsstyrelsen, om det finns skäl till det, förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Information

Länsstyrelsen kommer att fatta beslut i särskild ordning om att bolaget ska genomföra en arkeologisk utredning enligt 2 kap 11 § kulturminneslagen.

Länsstyrelsen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar från skyldighet att iaktta vad som i annan författning föreskrivs om den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Överskrids ett riktvärde mer än tillfälligt åligger det verksamhetsutövaren att utreda orsaken och i samråd med tillsynsmyndigheten vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att överskridandet upprepas.

Ändringar i verksamheten får inte ske utan att tillsynsmyndigheten i god tid underrättats. Tillsynsmyndigheten prövar om ändringarna kräver anmälan eller om tillstånd måste sökas.

Enligt 26 kap 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverkan på miljön förtlöpa planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Den som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ska senast den 31 mars varje år lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap 20 § miljöbalken.

I detta ärende har Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen beslutat med Håkan Törnström, ordförande och Erik Olauson, miljösakkunnig. Föredragande har varit Åsa Laurell.

Beslutet kan överklagas till miljödomstolen, se bilaga.

Håkan Törnström

Erik Olauson

Bilaga

Hur man överklagar

Kopia till

Naturvårdsverket

Umeå kommun, 901 84 Umeå

Umeå kommun, Kommunkansliet + kungörelse, bevis emotses

Försvarsmakten, 961 19 Boden

Luftfartsstyrelsen, 601 73 Norrköping

Ubmeje tjeälddie, Oleg Omma, Björkfors 326, 920 66 Hemavan

Rans sameby, Olle Larsson, Bergnäs 127, 922 91 Vindeln

Advokatfirman Åberg & Co AB, Nils Ryrberg, Box 16295, 103 25 Stockholm

Håkan Törnström, rätts

Erik Olauson, miljöskydd

Katrine Nygren, kulturmiljö

Åsa Laurell (pärm)